

Ny inriktning för EU:s strategi för Östersjöregionen

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens skrivelse 2013/14:29 Ny inriktning för EU:s strategi för Östersjöregionen och tre motioner från den allmänna motionstiden hösten 2012 och hösten 2013.

Utskottet föreslår att skrivelsen läggs till handlingarna och att motionerna avslås.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Skrivelsens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
Ny inriktning för EU:s strategi för Östersjöregionen	5
Skrivelsen	5
Motionerna	5
Utskottets ställningstagande	6
Övriga yrkanden	7
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Skrivelsen	9
Motion från allmänna motionstiden hösten 2012	9
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013	9
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 2	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Ny inriktning för EU:s strategi för Östersjöregionen

Riksdagen avslår motionerna 2012/13:U306 yrkande 53 och 2013/14:U303 yrkande 65 och lägger skrivelse 2013/14:29 till handlingarna.

2. Övriga yrkanden

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 16 januari 2014

På utrikesutskottets vägnar

Sofia Arkelsten

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sofia Arkelsten (M), Walburga Habsburg Douglas (M), Carina Hägg (S), Christian Holm (M), Tommy Waidelich (S), Carin Runeson (S), Fredrik Malm (FP), Olle Thorell (S), Kenneth G Forslund (S), Christer Winbäck (FP), Bodil Ceballos (MP), Julia Kronlid (SD), Hans Linde (V), Ulrik Nilsson (M), Désirée Liljevall (S) och Robert Halef (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2013/14:29 Ny inriktning för EU:s strategi för Östersjöregionen och tre motioner från den allmänna motionstiden hösten 2012 och hösten 2013.

Utskottet har tidigare behandlat frågor om Östersjöstrategin bl.a. i betänkande 2011/12:UU3 Norden, betänkande 2009/10:UU16 Genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen och i utlåtande 2009/10:UU5 EU:s strategi för Östersjöområdet.

Utskottet har under ärendets beredning tagit del av kommissionens meddelande Rapport om de makroregionala strategiernas mervärde (KOM (2013) 468).

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för den nya inriktning som EU:s strategi för Östersjöregionen har fått genom den översyn som avslutades i februari 2013. Regeringen redovisar vilka åtgärder som behöver vidtas för att de mål som EU har antagit för EU:s strategi för Östersjöregionen ska nås. Regeringen redogör också för några av de resultat som strategin har uppnått sedan den antogs under Sveriges ordförandeskap i EU 2009. Vidare redovisar skrivelsen hur regeringen har organiserat sitt arbete för att leda, underlätta och stödja genomförandet av strategin i Sverige.

Utskottets överväganden

Ny inriktning för EU:s strategi för Östersjöregionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelse 2013/14:29 till handlingarna och avslår motionsyrkanden om ett förstärkt Östersjösamarbete. Utskottet välkomnar den översyn av EU:s strategi för Östersjöregionen som har gjorts av kommissionen och EU:s medlemsstater.

Skrivelsen

De tre nya övergripande målen för EU:s Östersjöstrategi är att rädda havsmiljön, att sammanlänka regionen och att öka välbördet. I skrivelsen redovisar regeringen vilka åtgärder som behöver vidtas för att uppnå dessa mål och redogör också för några av de resultat som strategin har uppnått.

Skrivelsen redovisar även för hur regeringen har organiserat sitt arbete för att leda, underlätta och stödja genomförandet av strategin i Sverige. Sverige har åtagit sig helt eller delat samordningsansvar för sammanlagt 5 av de 17 prioriteringsområdena, vilket är fler än något annat Östersjöland. Sverige leder också ett horisontellt åtgärdsområde genom de kommunala samverkansorganen i Västerbotten och Kalmar län. I handlingsplanen finns drygt 100 flaggskeppsprojekt, varav 32 helt eller delvis leds av svenska aktörer. Vidare har ett nationellt avrapporteringssystem skapats.

Motionerna

För att värna miljön och långsiktigt garantera säkerheten i Östersjöområdet framhåller Socialdemokraterna i kommittémotion 2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 53 och kommittémotion 2013/14:U303 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 65 att Sverige bör ta initiativ till ett än mer fördjupat samarbete mellan samtliga Östersjöstater. Socialdemokraterna betonar vikten av att Sverige även i fortsättningen håller en hög profil i arbetet med Helsingforskommissionens åtgärdsplan för Östersjön (Baltic Sea Action Plan) och att Sverige bör driva på för att samtliga länder runt Östersjön ratificerar ballastkonventionen. Vidare anser motionärerna att regeringen bör driva på för att även Ryssland ska delta i samarbetet med sjölägesinformation, miljöskydd och katastrofberedskap via civila övervaknings- och samverkansorgan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar den översyn av EU:s strategi för Östersjöregionen som har gjorts av kommissionen och EU:s medlemsstater. Genom översynen har en förskjutning skett från en tidigare problemorienterad ansats till en tydligare mål- och resultatriktning. Utskottet ser positivt på detta och på att EU för första gången har enats om tre övergripande mål för EU:s Östersjöregion: att rädda havsmiljön, att sammanlänka regionen och att öka välståndet.

Utskottet vill framhålla att samarbetet inom Östersjöområdet är av stor vikt såväl för att förbättra miljön som för att göra regionen mer konkurrenskraftig med ökad tillväxt och välfärd. EU:s strategi för Östersjöregionen erbjuder EU:s medlemsländer runt Östersjön en ökad möjlighet att använda sitt medlemskap i EU för att möta och ta till vara gemensamma utmaningar respektive möjligheter. Utskottet konstaterade att strategin berör mer än 100 miljoner människor som i dag lever och verkar i regionen.

Utskottet välkomnar att det svenska deltagandet i genomförandet av EU:s strategi är brett och i princip omfattar samtliga insatsområden. Bland EU:s Östersjöländer är Sverige det land som hittills har kommit längst med att skapa något som kan liknas vid ett nationellt avrapporteringsystem genom att Tillväxtverket årligen sammanställer en rapport om det svenska genomförandet av strategin. Rapporten bygger på inrapportering från genomförande myndigheter, länsstyrelser och kommunala samverkansorgan. I 2013 års rapport framgår att utöver de nya kontaktytor som skapats med andra Östersjöländer har EU:s strategi för Östersjöregionen också gett upphov till ett flertal nya samarbeten inom Sverige – främst i form av tvärsektoriella samarbeten mellan svenska myndigheter, men också mellan regioner och organisationer. Utskottet konstaterar även att det är positivt att genomförandet av strategin har integrerats alltmer i myndigheternas ordinarie verksamhet och bidragit till att internationaliseringen av myndigheternas arbete stärkts ytterligare.

Utskottet vill liksom tidigare framhålla vikten av fortsatt politiskt stöd för att åstadkomma den långsiktighet som är nödvändig för att strategins mål ska uppnås (bet. 2011/12:UU3). Det är därför viktigt att Östersjöstrategin regelbundet hanteras såväl inom berörda rådskonstellationer som i parlamentariska sammanhang på både nationell och europeisk nivå. Utskottet anser även att strategin kan tjäna som modell och inspiration för andra europeiska regioner och makroregionala samarbeten och att den därmed är en angelägenhet för hela unionen. Utskottet välkomnar att Europeiska kommissionen i sin rapport om de makroregionala strategiernas mervärde (KOM (2013) 468) slår fast att makroregionala strategier som EU:s strategi för Östersjöregionen uppvisar ett tydligt mervärde genom att de bidrar till utvecklingen av nya gränsöverskridande projekt, nätverk och initiativ samt ger ny energi till befintliga sådana. Vidare visar kommissionens rapport att makroregionala strategier medför ett bättre resursutnyttjande av EU:s medel och resurser. De bidrar också till en förbättrad integration och sam-

ordning mellan länderna bl.a. genom att stärka samarbetet mellan myndigheter i de enskilda länderna och genom att främja en mer sektorsövergripande arbetsmetod.

Utskottet konstaterar att EU:s strategi för Östersjöregionen främst riktar sig till EU:s medlemsstater och institutioner. För att nå konkreta resultat krävs dock ett gott samarbete också med icke-medlemsstater som Ryssland, Norge och Vitryssland. Utskottet vill understryka vikten av samarbetet med Ryssland och övriga länder inom samtliga tillgängliga forum, t.ex. den nordliga dimensionen, Helsingforskommissionen (Helcom) och Östersjöstaternas råd (CBSS). Det är även centralt att Sverige arbetar aktivt med att genomföra Helcoms åtgärdsplan för Östersjön (Baltic Sea Action Plan, BSAP), och utskottet välkomnar att Sverige och Finland 2009 inrättade en fond (den s.k. BSAP-fonden) för att stödja utvecklingen av investeringsprojekt för genomförandet av åtgärdsplanen. Fonden administreras av Nordiska Investeringsbanken och Nordiska miljöfinansieringsbolaget och har också finansierat åtgärder relaterade till flaggskeppsprojekt i EU:s strategi för Östersjöregionen.

Utskottet noterar att sjöfartsnäringen i Östersjöregionen inom den närmaste tiden kommer att omfattas av flera nya bestämmelser, t.ex. regleringen av kväveoxidutsläpp i Östersjön, införlivandet av barlastvattenkonventionen och förbudet mot utsläpp av toalettavfall från kryssningsfartyg i Östersjön. De kommande regleringarna ställer höga krav på koordinerade åtgärder mellan Östersjöländerna för tillämpning, infrastruktur och tillsyn. Vad gäller barlastvattenkonventionen träder den i kraft efter att den har ratificerats av minst 30 stater som står för minst 35 procent av världshandelsflottans tonnage. I oktober 2013 hade konventionen ratificerats av 38 stater som tillsammans innehar 30,38 procent. Sverige ratificerade konventionen 2009. Utskottet noterar vad trafikutskottet anför i betänkande 2012/13:TU12 om att Sverige deltar aktivt i FN:s sjöfartsorganisation International Maritime Organization (IMO) och EU:s och Helcoms miljöarbete och att frågorna om hantering av barlastvatten, utsläpp av kväveoxider och energieffektivitet behandlas aktivt på såväl internationell nivå som inom Sverige.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrker utskottet motionerna 2012/13:U306 (S) yrkande 53 och 2013/14:U303 (S) yrkande 65 och föreslår att skrivelsen läggs till handlingarna.

Övriga yrkanden

Utöver de yrkanden som behandlas tidigare i detta betänkande finns förslag i en motion som är föremål för förenklad motionsbehandling enligt de riktlinjer som riksdagen har fastslagit med anledning av Riksdagskommitténs betänkande 2005/06:RS3 och i enlighet med promemorian Förenklad motionsbehandling under återstoden av mandatperioden som utrikesutskottet fastställde i oktober 2010.

Utskottet har vid en genomgång och beredning funnit att de yrkanden som redovisas i bilaga 2 inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen. Efter denna behandling avstyrker ett enigt utskott motionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regerings skrivelse 2013/14:29 Ny inriktning för EU:s strategi för Östersjöregionen.

Motion från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S):

53. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 8.8 Östersjön.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14:U251 av Anita Brodén m.fl. (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samordnade internationella åtgärder för att rädda Östersjön.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om implementeringen av den resolution som antogs vid BSPA:s möte i Pärnu i augusti 2013.

2013/14:U303 av Urban Ahlin m.fl. (S):

65. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionens avsnitt 8.9 Östersjön.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 2

Motion	Motionärer	Yrkanden
2. Övriga yrkanden		
2013/14:U251	Anita Brodén m.fl. (FP)	1 och 2